

TUDI JANEZ HUDEJ DOBITNIK BLOUDKOVE NAGRADE Drago Perko

Janez Hudej prejema Bloudkovo nagrado

Foto: Zveza ŠIS-SPK

Smučarski skakalci z ekipne tekme na olimpijskih igrah v Pekingu Peter in Cene Prevc ter Timi Zajc in Lovro Kos, alpski smučar Žan Kranjec in deskarja Tim Mastnak ter Gloria Kotnik so za lani osvojene olimpijske medalje dobili najvišja državna priznanja za šport za leto 2022, Bloudkove nagrade. Podelili so še 10 plaket. Med njimi jo je dobil tudi paralimpijec **Janez Hudej**, ki mu je ob tej priložnosti čestital tudi Damijan Lazar, predsednik Zveze ŠIS-SPK.

Na 58. podelitvi, ki je bila na Brdu pri Kranju sta navzoče z nagovori pozdravila predsednica republike **Nataša Pirc Musar** in minister za gospodarstvo, turizem in šport **Matjaž Han**. Poročilo je podal predsednika odbora za podeljevanje Bloudkovih priznanj, vrhunski alpinist **Viktor Grošelj**.

Poleg štirih nagrad je odbor podelil tudi deset plaket, ki so jih za pomembne tekmovalne dosežke prejeli atlet Kristjan Čeh, svetovni prvak in evropski podprvak v metu diska, strelca Boštjan in Jasmina Maček, osvojila sta bronasto medaljo v mešani ekipni tekmi v trapu na svetovnem prvenstvu, Maja Povšnar, svetovna prvakinja v ju-jitsu in jadralec Toni Vodišek, svetovni in evropski prvak v kajtanju. Za pomemben prispevek k razvoju slovenskega športa so plakete prejeli Janez Hudej, Vladimir Sitar in Branko Terglav, za življenjsko delo v športu pa Branko Recek, Janez Slavič in Alojz Radelj.

*** Janez Hudej, pomemben prispevek k razvoju športa.**

– Predlagatelj: Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske, Športna zveza Celje, Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite. Janez Hudej je aktiven član društva paraplegikov in prostovoljec pri mnogih aktivnostih in dejavnostih društva vse od prometne nesreče leta 1981. V tem času je kot prostovoljec pri društvu razvil pomembne posebne socialne programe za osebe po poškodbi hrbtenjače, kot informatik je zelo poenostavil poslovanje društva in izvedbo športnih tekmovanj ter s tem mnogo prispeval k razvoju športa paraplegikov, predvsem atletike. Hudej je zgled tudi s svojo športno kariero, saj je udeleženec štirih paraolimpijskih iger, treh svetovnih in evropskih prvenstev in vodja ekipnega atletskega ligaškega tekmovanja pri Zvezi paraplegikov Slovenije. Veliko je pripomogel, da so se s športom začeli ukvarjati paraplegiki in tetraplegiki, ki so bili pozneje nosilci medalj iz največjih tekmovanj.

DO KULTURNE DEDIŠČINE ZA VSE
dr. Urša Valič

Utrinek z dogodka

Foto: OEIKA FB Alenka Bartulovič

V ponedeljek, 16. januarja 2023, se je v Hiši EU v Ljubljani odvil dogodek z naslovom **Dostopnost do kulturne dediščine osebam z invalidnostjo v Sloveniji in v evropskem kontekstu** v organizaciji Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Inštituta za napredno upravljanje komunikacij (Inštitut INUK) iz Maribora, partnerja evropskega ERASMUS+ projekta **Accesscult: Inovativne izobraževalne vsebine za doseganje dostopnosti do kulturne dediščine za vse**. Projekt vodi in realizira Univerza v Burgosu v Španiji, s pomočjo partnerjev iz petih držav, začel se je septembra 2020 in se bo zaključil februarja 2023.

Na dogodku so sodelavke projekta **dr. Alenka Bartulovič**, vodja projekta na Univerzi v Ljubljani, **dr. Urša Valič** in **mag. Darja Ivanuša Kline**, vodja projekta pri Inštitutu INUK, predstavile rezultate projekta, od priprave do implementacije visokošolskega študijskega programa Dostopna dediščina za vse ter e-izobraževanja za strokovne delavce v muzejih, galerijah, knjižnicah, arhivih kot tudi v turizmu. Vsebine bodo od marca dalje prosto dostopne na spletni strani projekta **www.accesscult.eu**. Študentki iz Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, **Vesna Petrič** in **Tina Mlinarič**, sta predstavili kratkotrajno izmenjavo in izobraževanje študentov na Univerzi v Coventriju v okviru projekta, **mag. Tamara Trček Pečak** iz ALUO Univerze v Ljubljani pa pilotno vodstvo v okviru razstavnega projekta **Od blizu:**

Ohranjanje, varovanje in konserviranje-restavriranje del moderne in sodobne umetnosti v Moderni galeriji.

Program dogodka so organizatorice obogatile z vsebinami mednarodnih in slovenskih politik dostopnosti. Dogodek se je zaključil s predstavitvijo dobrih praks dostopnosti v slovenskem prostoru, od javnih do zasebnih iniciativ ter invalidskih organizacij.

Več o dogodku: <https://www.ff.uni-lj.si/novice/dostopnost-do-kulturne-dediscine-osebam-z-invalidnostjo-v-sloveniji-v-evropskem-kontekstu>

URŠA VALIČ TUDI NA RADIU CELJE **Borut Pogačnik**

Dr. Urša Valič je v invalidskih strukturah znana tudi kot ena od **zastopnic invalidk v Evropskem ženskem lobiju pri Evropskem invalidskem forumu**, kjer je v času med letoma 2010 in 2011, predstavljala Slovenijo. O njenem življenju in karierni poti, smo se med drugim včeraj pogovarjali v oddaji **Sončni žarek na Radiu Celje**. Sicer pa je tekla beseda o projektu **Accesscult: Inovativne izobraževalne vsebine za doseganje dostopnosti do kulturne dediščine za vse**, o čemer govori tudi njen članek.

Kot zanimivost naj povemo še to, da je sprva hotela študirati arheologijo, vendar ji je mati dejala, kako nesmiselno se je »pogovarjati z umrlimi«, namesto, da bi se pogovarjala z živimi. In materin nasvet je bil tako močan in razsvetljenski, da se je odločila za študij etnologije, kjer pa se zdaj res lahko pogovarja z živimi, vendar o kulturnih dediščinah naših prednikov.

VSE VEČ REVMATIZMA **Katarina Lukešević**

Franc Špegelj

Foto: arhiv ZIFS

Revmatizem ni samo bolezen starejših, ampak tudi že otrok. Več o revmatizmu pa bomo govorili v oddaji **Odprta dlan**, ki bo na sporedu v sredo, **15. februarja med 10.30 in 11.15 uro**, na Radiu Zeleni val. Voditelj oddaje Borut Pogačnik se bo pogovarjal s **Francom Špegljom**, predsednikom Društva revmatikov Slovenije. Vabljeni k sodelovanju s svojimi vprašanji na številki **01 786 0 400**. Frekvence radia so: **93,1, 96,2 in 97 MHz**.

SREČANJE STARIH ZNANCEV Borut Pogačnik

Jože Kovačič in Franc Feher

Foto: B.P. – ZIFS 2023

V vseh invalidskih organizacijah dajemo velik pomen tudi druženju, saj je bistvo vseh posebnih socialnih programov, da so namenjeni ljudem – uporabnikom, ki zaradi različnih vrst invalidnosti, nimajo tolikšnega socialnega stika z okoljem, kot pa morda tisti, ki takšnih težav nimajo.

Tudi distrofik **Jože Kovačič – Jojo**, znani pesnik in slikar ter **Franc Feher**, ki ima različne telesne okvare, sta bila prav vesela srečanja s predstavniki Združenja invalidov – Foruma Slovenije. Ob tej priložnosti je Jojo Kovačič tudi omenil, da so mu pri izdaji koledarja za leto 2023 zamenjali njegovo zanimivo sliko z, po njegovem abstraktno, ter da so številni prejemniki takšnega koledarja menili, da je spremenil svoj slikarski stil, vendar temu ni bilo tako. Včasih se tudi slikarski škrat rad poigrava in spreminja celo trende!

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na **041 381 679**, vse dni v tednu med **8.00 in 21.00 uro**
ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od **16. marca 2020** naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

▪ CELJE

Klicateljica iz Celja je zanimalo, kako za seboj pustiti preteklost, ki je ne ona ne mož ne moreta več spremeniti. Oba si očitata vse mogoče in vedno znova gonita eno in isto in samo to. Rekla je, da se spominja polbratove žene, ki se je celo v zadnji fazi raka, povzpela na bližnji hrib in zmerjala sosede pod njim. In to tako zmerjala, da se je slišalo po vsej vasi.

Vidite, kam to vodi. Začnite misliti poslej drugače, bolj pozitivno, v vseh rečeh. Sami si kličemo bolezen, ki je bila vzrok bolezni vaše sorodnice. Vemo namreč, da je rak, v velikem številu primerov, psihosomatska bolezen.

- Klicatelj iz **Nove Gorice**, se je po ločitvi preselil k znancu v garažo. Tarna nad visokim krvnim tlakom, težave s pljuči in zobmi.

Razmisliti bi bilo potrebno, če je to, da živi sicer v ogrevani garaži dobro zanj. Prav v Delu smo zadnjič lahko prebrali zanimiv članek, kako zahrbtnen je lahko plin radon, ki je v garažah, kletah, in drugih neprezračeni prostorih ter da povzroča raka. Bivanje v takih prostorih tudi zaradi vlage uničuje sklepe ter vodi do revmatizma, postopnem propadanju in vplivanju na delovanje nadledvične žleze. To je ta, ki je odgovorna za pritisk. Zato bo potrebno čimprej najti ustrežnejše stanovanje.

- Babica iz **Ljubljane** kliče v soboto popoldan, kako rešiti vnukinjo, ki ima takšne napade anksioznosti, da se v zadnjem času kar zgrudi sredi ceste. Ima tudi samomorilske misli. Bila je že na različnih delavnicah in na mejnih "terapijah", a nič ni pomagalo.

V takih primerih je nujna nevrološka preiskava, vključno s slikanjem možganov, saj gre lahko za kakšno fiziološko težavo. Že davno je minil čas, ko se je vse psihologiziralo. Nekdaj se je za razjede na želodcu izključno krivilo stres, neuspelo partnerstvo, zaposlitev... Potem pa so odkrili bakterijo helico bacter in uspešen antibiotik, pa je bilo konec težav. Zato je vedno potrebno prej "posneti" telo in vse organe, nato pa pridejo na vrsto psihiatrične medikamentozne terapije in šele na koncu verificirane psihoterapevtske metode.

V SPOMINČICI ZELO DEJAVNI Borut Pogačnik

Foto: Spominčica – Alzheimer Slovenija Štefka Zlobec

Foto: arhiv ZIFS

Obnavna demenc in še zlasti Alzheimerjeve bolezni, je domena **Združenja Spominčica**, ki je v zadnjih letih napravila ogromne korake, kar zadeva prepoznavanje dementnosti v sklopu preventive in seveda tudi kurative. Predvidevajo, da bo v Evropi čez 10 let dvakrat toliko dementnih, ko pa je to sedaj. Na trg prihajajo številna nova zdravila, vendar tudi z močnimi stranskimi posledicami, kar smo si lahko ogledali v eni od nedeljskih oddaj na televiziji N1, kjer so o tem tudi razpravljali.

Predsednica Združenja Spominčica **Štefka Zlobec** je gotovo ena tistih ključnih oseb, ki neprenehoma in na vseh ravneh opozarja vse odločilne dejavnike, da bo potrebno pristopiti k temu problemu širše, kot pa smo do sedaj. Obljubila je, da bo gostja oddaje **Odprta dlan** v sredo, **22. februarja med 10.30 in 11.15 uro**, ko bo lahko odgovarjala tudi na vaša vprašanja na številki **01 786 0 400**. Oddaja bo na frekvencah Radia Zeleni val: **93,1, 97 in 105,30 MHz**.

**IMELI SMO LJUDI...
NEŽA WEIBL MUŠIČ
(1941-2023)
Borut Pogačnik**

Neža Weibl Mušič z izvajalcem Boštjanom Foto: B.P. – ZIFS 2022

V torek, 7. februarja, so na ljubljanskih Žalah pokopali našo dolgoletno članico in uporabnico programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja, ki smo jo obiskovali že od leta 2003 naprej. V začetku smo dejansko obiskovali njeno hčerko Vesno, ki je trpela za **hudo obliko multiple skleroze**, in je umrla 2012. Gospa Neža, je takrat celoten dom preuredila, da bi bilo hčeri čim lažje, saj je trpela zaradi številnih zagonov te bolezni. Obe sta bili obupani, saj gospa Neža včasih ni mogla zaspati niti po več dni, ker so bile hčerine bolečine tako hude. Kasneje, po hčerini smrti, je bila veliko časa tudi po različnih bolnišnicah ter na koncu tudi v domu. Seveda pa smo jo povsod obiskovali in ji lajšali trpljenje, kolikor se je dalo.

Ostala nam je zgled predane matere, plemenite intelektualke, ki se je morala soočiti z realnostjo hčerine bolezni in življenja v takem svetu, ki se tako popolnoma spremeni in ga poznajo samo tisti, ki so bolnikom blizu in z njimi delijo takšne trenutke življenja.

Ob takih trenutkih se vedno sprašujemo o smislu življenja, ko nekatere spremljajo hude preizkušnje že od rojstva in močno vplivajo na najbližje sorodnike, prijatelje in vse tiste, ki se z njimi na tak ali drugačen način ukvarjamo na njihovi stezi trpljenja, ki jo z njimi delimo le dan ali dva v tednu, medem ko oni ostajajo s tem vsak dan, vse dni v letu in vedo, da bo tako tudi do konca življenja. Četudi za njih veliko postorimo in smo jim v oporo ter pomoč, pa ne moremo nikoli dojeti, kako strašna je lahko bolečina starša ob takšni otrokovi invalidnosti, ki je nihče ni mogel predvideti in ki se je zgrnila nad družino v obdobju največjih pričakovanj in veselja nad prihodnostjo. So nam pa ob takih usodah na voljo samo razlage, kakršna je bila na primer Patra Pija iz Pietrelcine, ko je govoril o smislu trpljenja in je dejal, da je to podobno, kot če bi opazovali hrbtno stran neke preproge, kjer so samo vidni vozli in ne zaslutimo, kaj je na čelni strani, kjer pa je celovita in lepa podoba. Življenje pa predstavlja prav to zadnjo stran, ki je na videz nesmiselna, polna vozlov...

MISLIM TIHO, PIŠEM POČASI

Nina Novak

Foto: Društvo Radi pišemo z roko

Ljubljana, 27. 1. 2023

Društvo
Radi
pišemo
z roko

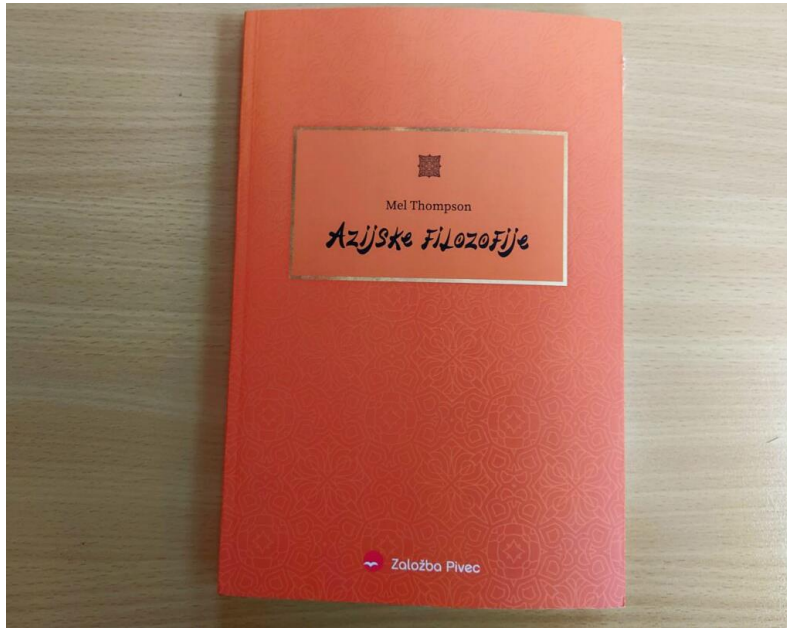
www.pisemozroko.si

Spoštovani,
hvala za objavo članka / novice o 8. Tednu pisarja z roko
v Sponočevalca in hvala, da vsejnete v noči besede,
napisane z roko.
V zahvalo vam pošiljamo paket tematskih razglednic.
Mislite tiho, pišite počasi.

predsednica društva Radi pišemo z roko,

Ubronjamo kulturo pisanja

KNJIŽNA NOVOST
KAKO AKTUALNE SO AZIJSKE FILOZOFIJE DANES?
Borut Pogačnik

Založba Pivec, strani 252,, 26,90 eur

Foto: Katarina Lukešević

Te dni je izšla pri **Založbi Pivec** v Mariboru knjiga **Mela Thompsona** »**Azijske filozofije**«. Knjiga je presežek v vsakršnem smislu, saj je piscu uspelo, da je na bralcu dostopen način predstavil osnove hindujske filozofije, zgodnji budizem, džainizem, mahajana budizem, konfucijanstvo, taoizem, tantra ter številne vrste zena.

Običajno za uvod v tovrstni svet modroslovja Azije, potrebujemo kar več deset knjig, vendar je Mel Thompson dokazal, da je mogoče tudi evropskemu izobražencu na relativno hiter in dokaj podroben **način predstaviti vso modrost Vzhoda**.

Osebnostno bi sicer pri zaporedju poglavij dal taoizem pred konfucijanstvom, saj vemo, da je **Konfucij** črpal svoja etična izhodišča iz **Laozijevega dela** Dao de jing (Tao Te Čing). V zanimivem kitajskem filmu, izpred nekaj let se celo Konfucij in Laozi celo srečata, ko mu slednji govori iz Večnosti, in Konfucij poslušajo njegove nasvete.

Sodobna Kitajska gre danes veliko bolj po poti Konfucija, kot pa sledi etičnim priporočilom Laozija, ki je menil, da je potrebno države oziroma cesarstva voditi tako, da se v bistvu državniki ne bi smeli vtikati v delovanje oziroma bi morali državo voditi tako, kot se peče najbolj drobne ribe, skratka z vso občutljivostjo in s čim manjšimi intervencijami, kajti kot pravi avtor te knjige: »Svet je takšen, kakršen je, in če obstaja kakšna popolnost, je to popolnost tega, kar je, ne tisto, kar si predstavljamo, da bi moralo biti. Če pa je temu tako, potem je vsak poskus spreminjanja sveta poskus, da bi bil svet manj popoln. Da bi našli popolnost, moramo preprosto sprejeti to, kar je naravno, Vrnitev k popolnosti je gibanje od nenaravnega k naravnemu.

Z drugimi besedami – sovražnik človeške popolnosti je nenaravno, kar vključuje prisilno, premišljeno in družbeno predpisano.«

Skozi knjigo se vrstijo tudi zanimivi komentarji pri vsaki vrsti filozofij, ki pojasnjujejo tudi **določene vrste etičnih vprašanj**, še zlasti pa vlogo posameznika z vidika etike in morale ter tudi odnos do smrti, kot pomembnega vprašanja, ki zadeva tako rekoč vse svetovne filozofske usmeritve in seveda tudi azijske, kajti

kakor se že skušamo oddaljovati od različnih manj prijetnih soočenj s človekovim koncem, pa filozofije, da bi lahko obdržale svoj primat za široke množice, pojasnjujejo ta odnos na razumski, pa tudi na intuitivni ravni primerni za vsakršen čas.

Tako rojstvo kot smrt postavljata številna vprašanja, kaj je bilo prej in kaj bo kasneje, za kar pa običajno ni odgovora in so samo domneve. Velikokrat v smislu, da je **edini smisel življenja, življenje samo**, vse pa, kar je bilo prej in kar bo po tem, pa je odvisno od tega, kateri filozofski tok Zahoda ali Vzhoda, smo si izbrali za svoje stališče.

Ljudje se spreminjamo in z nami tudi naše potrebe. Zato je to, kar je bilo nekoč sprejemljivo, danes manj uporabno, vendar pa so filozofska vprašanja ostala večna in zvečine neodgovorjena.

DRUŽENJE Z DRUGIMI JE POMEMBNO ZA NAŠE ZDRAVJE **Katarina Lukešević**

Izvajalka Slava z uporabnico programa v Ormožu

Foto: A.P. - ZIFS 2023

V vseh življenjskih obdobjih je **zelo pomembno, da se družimo**, saj je lahko že kratek pogovor z nekom prijetna izkušnja, zaradi katerega lahko pozabimo na trenutne skrbi. Dosledne socialne interakcije prispevajo k ohranjanju ljudi v mentalni, fizični in čustveni formi. Zato so **zdravi odnosi pomembni za vse nas**, in to prav vsak dan.

S programom **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja** skrbimo, tudi med vikendi, za socialne stike, torej duševno zdravje uporabnikov našega programa, saj zdrava socializacija vodi k izboljšanju kakovosti družbenega življenja našega starejšega prebivalstva.

Tokrat sta izvajalca Anton in Slava presenetila v soboto dopoldan uporabnico programa, ki se nahaja v Ormožu, in za katero vemo, da ni edina, ki hrepeni po družabnem stiku in si želi gojiti zdrave medosebne odnose z ljudmi.

PREDPUSTNI ČAS V BENETKAH

Marija Goričan

Utrinki iz Benetk

Foto: M.G.

Kot lahko vidite na zgornjih fotografijah, je **v Benetkah pestro že v predpusnem času**, kjer je bilo mogoče na ozkih ulicah, mostovih in v kanalih tega zgodovinskega mesta srečati veliko mask in deliti veselo razpoloženje s številnimi turisti, ki so z vsega sveta v tem času zasedli mesto na vodi.

Foto: M.G.

Kljub napovedim, letos še niso uvedli takse za obisk mesta, in celo parkirišča v bližini so bila cenejša, kot pa je to mogoče najti v bližini ljubljanskega UKC-ja. Vsekakor razlog več za zabavo in obisk svetovnega čudesa.

BITI (P)OSEBEN Založba Primus in Mladinska knjiga

Pridružite se nam na brezplačnem dogodku z Zvezdano Mlakar in Jernejo Renko, ki se bosta sprehodili po poti, ki jo danes ta mama najstnice s posebnimi potrebami zelo dobro pozna.

Ker si pravzaprav vsak od nas želi biti (p)oseben

Kdaj: 14. 2. 2023 ob 18. uri
Kje: Konzorcij, Slovenska cesta 29, Ljubljana

Vstopnine ni!

IzBrani pogovori za dušo in srce

Foto: Založba Primus

Zaupali vam bosta, kakšne občutke je Jerneja, avtorica knjige **Posebna punca**, skupaj z možem doživljala ob soočenju, da njuno deklico v življenju čakajo posebni izzivi, in kako sta se kljub nasvetom terapevtov, naj ne pričakujeta kakšnih lepih izgledov, dokopala do moči in volje, da sta nabrala vso potrebno opremo, ki je bila in je še na tej ovinkasti, nepredvidljivi poti nujno potrebna za hčerin napredek in dobro počutje vseh vpletenih. Govorili bosta tudi o tistih na prvi pogled nepremagljivih strmih klancih, kjer je družina potrebovala še kaj več kot le profesionalno opremo, in to je poslušanje lastne intuicije.

Zvezdana o knjigi in dogodku:

Dvakrat sem jo prebrala, to majhno, dragoceno knjigo, kar se zgodi redko. Prvič, ker je tako drobna, in drugič, ker je polna misli, ki se jih človek vsak dan sprašuje.

Ker si pravzaprav vsak od nas želi biti (p)oseben. In čisto zares je. A tudi v eni sami besedi se skriva paleta različnosti! Biti (p)oseben je vsekakor darilo, velik izziv, če se (p)osebnost vidi na prvi pogled! Toda pogledi od zunaj nas vedno vabijo navznoter, tam so doma lastnosti, ki človeka v resnici naredijo (p)osebnega!

Kdaj: 14. februar 2022 ob 18. uri
Kje: Konzorcij, Slovenska cesta 29, Ljubljana
Vstopnine ni!

Dostop z vozički je mogoč skozi službeni vzhod Konzorcija, ki je točno nasproti vhoda v blagovnico Nama, s tem da enostavno pozvonite in boste lahko uporabili dvigalo.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 2539, 1109 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679

e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalce« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Jože Globokar (ZPS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Pavel Kranjc (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Jože Ocvirk (Društvo za zdravje naroda), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavniki bralcev)